

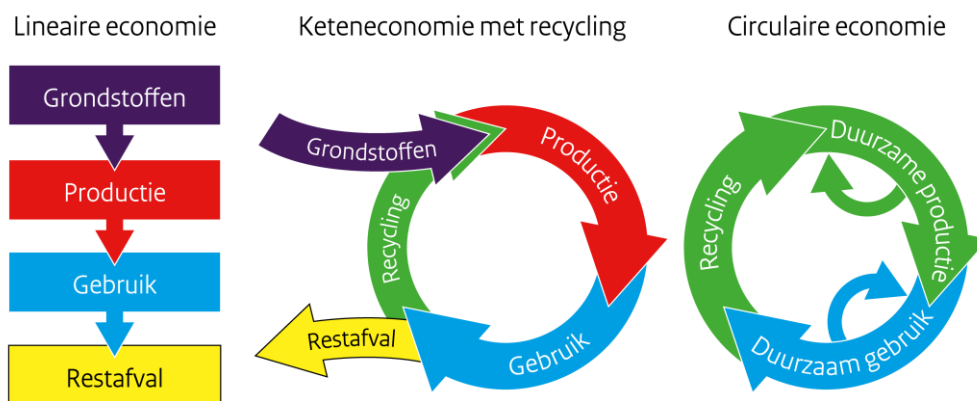
B.1 Naar een circulaire economie

B.1.1 Inleiding

Het Rijksbrede programma circulaire economie³³ richt zich op de ontwikkeling naar een vóór 2050 te realiseren circulaire economie. De ambitie van het kabinet is om samen met maatschappelijke partners in 2030 een (tussen)doelstelling te realiseren van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen). Concreet betekent dit dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de sociale en fysieke leefomgeving en de gezondheid voorkomen. Producten en materialen worden zo ontworpen dat ze kunnen worden hergebruikt met zo min mogelijk waardeverlies en zonder schadelijke emissies naar het milieu. De transitie naar een circulaire economie, zie figuur 1, biedt economische kansen voor Nederland, maakt Nederland minder afhankelijk van de import van schaarse grondstoffen en draagt bij aan een schoner milieu³⁴.

Een circulaire economie levert economische besparingen en baten op in Nederland en CO₂-reductie op. TNO heeft een eerste inschatting gemaakt van de baten van circulaire economie in Nederland. Zij stelt onder meer dat per jaar binnen de betrokken sectoren van de circulaire economie een extra omzet van € 7,3 miljard kan worden gegenereerd, waarmee 54.000 banen gecreëerd zijn voor Nederland³⁵. Het grondstoffengebruik kan met circa 100.000 kiloton worden teruggebracht (een kwart van de totale Nederlandse jaarlijkse invoer van grondstoffen)³⁶. Voor de Europese Unie is de verwachting dat het voor een economische groei van 550 miljard euro kan zorgen en 2 miljoen nieuwe banen kan opleveren³⁷. Naar verwachting zal het sluiten van kringlopen in industriële sectoren resulteren in een krimp van de afvalverwerkende sector. Efficiencyverbetering in grondstof- en materiaalketens kan circa 17 megaton CO₂ per jaar besparen³⁸ (dat is 9% van de totale Nederlandse uitstoot).

figuur 1 Van een lineaire naar een circulaire economie met gesloten ketens.

³³ De tekst in het LAP over het Rijksbrede programma circulaire economie beschrijft de stand van zaken van het programma tijdens het opstellen van LAP3. Dit programma wordt verder uitgewerkt en ingevuld. De tekst van het LAP wordt hier niet voor geactualiseerd zolang dit niet raakt aan LAP-beleid. Tot en met de eerste wijziging van het LAP zijn onder andere de Transitieagenda's van het grondstoffenakkoord verschenen, is de Kabinetsreactie op de transitieagenda's circulaire economie opgesteld en is het Uitvoeringsprogramma Circulaire economie 2019-2023 gepubliceerd.

³⁴ PBL, Waarom een circulaire economie? <http://themasites.pbl.nl/circulaire-economie> 2016.

³⁵ Kansen voor een circulaire economie in Nederland, 11 juni 2013

³⁶ De berekeningen van TNO moeten als verkennend en indicatief worden beschouwd, omdat niet alle relevante economische effecten in beeld zijn gebracht (SER, 2016)

³⁷ Ellen MacArthur Foundation, Growth Within: a Circular Economy Vision for a Competitive Europe, 2015

³⁸ Zo blijkt uit routekaarten Meerjarenaafspraken energie-efficiency (MJA).

Het werken naar een meer circulaire economie is ook een prioriteit van de Europese Commissie. Het circulaire economie pakket van de Commissie en de raadsconclusies die Nederland heeft vastgesteld in de Milieuraad van 20 juni 2016 vormen een Europese beleidsagenda. Meer informatie over het pakket van de Commissie is opgenomen in hoofdstuk A.6 'Internationaal'.

B.1.2 Programma circulaire economie

B.1.2.1 Inleiding

Het Rijksbrede programma Circulaire Economie richt zich op het versneld veranderen van de Nederlandse economie in de richting van een circulaire economie. Dit programma bevat de activiteiten die Nederland gaat ondernemen op dit gebied en waarmee zij wil bijdragen aan de Europese beleidsagenda.

Met het programma worden lopende beleidstrajecten gestroomlijnd en beter op elkaar afgestemd. Zo zijn de uitwerking van de Visie Biomassa 2030 en van de Grondstoffennotitie een onderdeel van dit programma. Het Programma bouwt voort op de groene groei programma's Van Afval Naar Grondstof (VANG), gericht op het duurzamer omgaan met grondstoffen, en Biobased Economy, dat zich richt op de transitie van fossiele grondstoffen naar biomassa als grondstof. Verder legt het programma de verbinding met het beleid voor een gezonde en veilige leefomgeving. Naast het creëren van samenhang in bestaand beleid worden in dit programma voorstellen gedaan om de noodzakelijke transitie naar een circulaire economie te versnellen. Ook wordt met dit programma de aanpak naar terreinen zoals voeding, bouw, financiën, onderwijs en arbeidsmarkt verbreed. Tenslotte geeft het programma aan wat op verschillende schaalniveaus, internationaal, nationaal maar ook regionaal en lokaal moet gebeuren.

B.1.2.2 Doelstellingen

Het programma Circulaire Economie richt zich op relatieve ontkoppeling van grondstoffengebruik en economische groei en op absolute ontkoppeling van economische groei en milieu-impacts.

In het rijksbrede programma zijn drie strategische doelen geformuleerd:

- Grondstoffen in bestaande ketens worden hoogwaardig benut.
- Waar nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden fossiele, kritieke en 'niet duurzaam' geproduceerde grondstoffen vervangen door duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en algemeen beschikbare grondstoffen.
- Ontwikkelen van nieuwe productiemethodes, ontwerpen van nieuwe producten en anders inrichten van gebieden. Ook worden nieuwe manieren van consumeren bevorderd.

B.1.2.3 Aanpak

Om de in paragraaf B.1.2.2 beschreven doelstellingen te bereiken wordt in het programma een generieke (verander)aanpak en een specifieke (verander)aanpak per sector of grondstoffenketen beschreven.

De generieke aanpak houdt in dat zowel de economische structuur als de materiaalstromen daarbinnen worden beïnvloed en veranderd. Dit vereist technische, sociale en systeeminnovatie. Daarbij is internationale samenwerking nodig voor onder meer het sluiten van ketens, het internaliseren van milieukosten en een gelijk speelveld.

Bij de specifieke aanpak legt het programma de focus op vijf prioritaire sectoren of grondstoffenketens die belangrijk zijn voor de Nederlandse economie, een grote milieudruk kennen, waar al veel maatschappelijke energie bestaat voor de transitie naar een circulaire economie en die aansluiten bij de prioriteiten van de Europese Commissie. Deze vijf prioriteiten zijn:

- biomassa en voedsel;
- kunststoffen;
- maakindustrie;
- bouw;
- consumptiegoederen.

B.1.2.4 Interventies

In het programma zijn belemmeringen benoemd die het voor bedrijven, consumenten en ook overheden moeilijk maken om bij te dragen aan de transitie naar een circulaire economie. Het kabinet kiest voor de volgende vijf interventies om de transitie te stimuleren:

- stimulerende wet- en regelgeving;
- slimme marktprikkels;
- financiering;
- kennis en innovatie;
- internationale samenwerking.

Deze interventies zijn verder uitgewerkt in het programma.

B.1.2.5 Grondstoffenakkoord

Begin 2017 is het grondstoffenakkoord ondertekend door 180 partijen. In dit akkoord staan afspraken om de Nederlandse economie te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. In de loop van 2017 stellen de partners gezamenlijk vijf transitieagenda's op binnen de prioritaire sectoren, met als doel inzichtelijk te maken hoe daarbinnen en daartussen de transitie naar de circulaire economie te versnellen, zowel vanuit nationaal, EU- als internationaal perspectief als op het niveau van lokale en regionale 'circulaire hotspots'.

B.1.3 **Sectoren van het programma Circulaire Economie**

B.1.3.1 Sector biomassa en voedsel

B.1.3.1.1 Inleiding

Biomassa is een onmisbare grondstof in de circulaire economie en wordt gebruikt in vele ketens. Biomassa wordt voor voedsel en veevoer gebruikt en het is een grondstof voor o.a. textiel, papier en karton, bouwmaterialen, chemicaliën, kunststoffen, transportbrandstoffen en energie. Daarmee is biomassa van essentieel belang voor het terugdringen van de CO₂-uitstoot en de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen. Het gebruik ervan draagt bij aan de vergroening van een aantal grote economische sectoren die een belangrijke bijdrage leveren aan de Nederlandse export (biobased economy).

B.1.3.1.2 Doelen

De strategische doelen van de sector 'biomassa en voedsel' zijn:

- Optimaal benutten van biomassa en voedsel door het sluiten van kringlopen. Alle grondstoffen en (half-)producten blijven zo lang en zo hoogwaardig mogelijk in de kringloop, door volledige benutting van grondstoffen, hoogwaardig gebruik van biomassa en recycling van reststromen. Daarbij hoort ook het zo efficiënt mogelijk omgaan met biomassa (cascadering en meervoudige verwaarding) door onder meer het tegengaan van (voedsel-) verspilling, het voorkómen van afvalstoffen, het gedoseerd toepassen van meststoffen en efficiënte verbranding.
- Het reduceren van het gebruik en het vervangen van fossiele grondstoffen door duurzaam geproduceerde biomassa.
- Ontwikkelen en implementeren van nieuwe manieren van produceren en consumeren die leiden tot verbeteringen en trendbreuken in de omgang met biomassa en voedsel. Een voorbeeld hiervan is de transitie naar gebruik van alternatieve eiwitten.

B.1.3.1.3 Acties

Naast de in het programma beschreven lopende acties, worden de volgende actierichtingen genoemd om de doelen te kunnen halen:

- optimale benutting van biomassa en voedsel;
- duurzame biomassa en voedselproductie;
- kringloopsluiting;
- vervanging van fossiele grondstoffen door biomassa (biobased economy);
- chemische productie in Nederland op basis van biomassa 'groene chemie'.

B.1.3.2 Sector kunststoffen

B.1.3.2.1 Inleiding

Een grote uitdaging bij kunststoffen is het verminderen van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Daarnaast wordt veel plastic terug gevonden als zwerfvuil. Kunststof heeft de eigenschap dat het heel langzaam of bijna niet afbreekt. Slechts 34% van alle kunststoffen werden in 2012 gerecycled.

B.1.3.2.2 Doelen

De strategische doelen van de sector 'kunststoffen' zijn:

- kunststof producten zodanig ontwerpen dat deze kunnen worden hergebruikt en na afdanking hoogwaardig kunnen gerecycled;
- kunststof materialen in ketens zo efficiënt mogelijk benutten, waardoor de grondstoffenbehoefte afneemt en 'lekkages' in het systeem zoveel mogelijk worden voorkomen;
- zoveel mogelijk hernieuwbaar toepassen van kunststof materiaalstromen door grootschalige inzet van kunststof recycelaat en biobased kunststoffen, waarbij in specifieke situaties bioafbreekbare plastics toegepast kunnen worden waar die een toegevoegde waarde hebben voor de circulaire economie (zoals betere gezamenlijke verwerking met biotische reststromen, minder handelingen in de agrarische sector).

B.1.3.2.3 Acties

Naast de in het programma beschreven lopende acties, worden de volgende actierichtingen genoemd om de doelen te kunnen halen:

- veranderen van het ontwerp van kunststof producten;
- ontmoedigen van niet-recyclebare producten;
- innovatie;
- toepassen van hernieuwbare (gerecyclede en biobased) materialen;
- internationaal sluiten van de kunststof keten.

B.1.3.3 Sector maakindustrie

B.1.3.3.1 Inleiding

In sectoren als de elektronica-, machine- en systeemindustrie, automobielenindustrie, elektrisch vervoer, lucht- en ruimtevaartindustrie en duurzame-energie-technologieën worden steeds meer grondstoffen gebruikt door een toenemende vraag naar producten en diensten. Bij de winning en verwerking van de grondstoffen doen zich wereldwijd milieu-, klimaat- en andere duurzaamheidsproblemen voor. Tegelijkertijd is het aanbod van met name grondstoffen als schaarse metalen beperkt.

B.1.3.3.2 Doelen

De strategische doelen van de sector 'maakindustrie' zijn:

- verschuiving van kritieke grondstoffen zoals metalen en mineralen naar algemeen beschikbare grondstoffen;
- verhogen van de efficiëntie en het hoogwaardig duurzaam hergebruik van metalen en mineralen in alle stappen van relevante waardeketens;
- nieuwe vormen van produceren en consumeren ontwikkelen;
- zowel publieke als private vraag naar circulaire producten en diensten bundelen;
- verschuiving van fossiele naar hernieuwbare grondstoffen.

B.1.3.3.3 Acties

Naast de in het programma beschreven lopende acties, worden de volgende actierichtingen genoemd om de doelen te kunnen halen:

- in 2020 is 50% van de bedrijven bewust van de risico's en kansen rond metalen en hebben zij stappen gezet richting circulariteit;
- kansrijke bedrijfsmodellen ontwikkelen rond energie-intensieve producten met circulaire potentie en een substantieel exportpotentieel;
- initiatief nemen in de EU-aanpak voor risicobeheer voor de levering van een aantal metalen door duurzame winning;

- voorzien in materiaalbehoefte door (inter)nationaal hergebruik;
- versterken van het EU Raw Materials Initiative (RMI);
- ontwikkelen en uitvoeren van een pilot met e-waste als bestaande urban mine;
- ontwikkelen en uitvoeren van een pilot met nieuwe duurzame urban mine in samenwerking met de maritieme sector;
- uitvoeren van een strategisch traject met betrokken bedrijven en kennisinstellingen, gericht op een langetermijnstrategie op grondstoffenvoorzieningszekerheid;
- met sectoren en ketens die kwetsbaar zijn voor leveringszekerheid Green Deals sluiten.

B.1.3.4 [Sector bouw](#)

B.1.3.4.1 [Inleiding](#)

De bouwsector is grondstoffenintensief. De bouw neemt naar schatting 50% van het grondstoffenverbruik, 40% van het totale energieverbruik en 30% van het totale waterverbruik in Nederland voor zijn rekening. Daarnaast heeft een groot deel van alle afval in Nederland (circa 40%) betrekking op bouw- en sloopafval en is de sector verantwoordelijk voor circa 35% van de CO₂-uitstoot.

B.1.3.4.2 [Doelen](#)

De strategische doelen van de sector 'bouw' zijn:

- de Burgerlijke en Utiliteitsbouw (B&U) en de Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) gebruiken (vooral) hernieuwbare grondstoffen;
- materiaalgebruik is over de hele levensduur van het bouwwerk geoptimaliseerd (waardebehoud, minder kosten, meer hergebruik en minder milieu-impact);
- de bouw reduceert zoveel mogelijk CO₂-emissies, zowel in de bouw- als in de gebruiksfase;
- de bouw is een innovatieve sector die proactief inspeelt op veranderingen in de samenleving en de vraag van markt en consument.

B.1.3.4.3 [Acties](#)

Naast de in het programma beschreven lopende acties, worden de volgende actierichtingen genoemd om de doelen te kunnen halen:

- akkoorden met de sector;
- meer innovatieve en circulaire projecten in de bouw;
- CO₂-reductie;
- hergebruik materialen;
- uitvoeringsagenda innovatie in de bouw;
- innovatie;
- lifecycle costs benadering bij Rijksvastgoedbedrijf;
- circulair bouwen in de GWW door de rijksoverheid;
- verminderen materiaalgebruik door natuurlijke oplossingen.

B.1.3.5 [Sector consumptiegoederen](#)

B.1.3.5.1 [Inleiding](#)

Veel van de afgedankte producten die bij burgers thuis, op het werk, op school of onderweg vrijkomen worden al gescheiden en gerecycled, maar de helft gaat nog verloren door verbranden of storten. De sector 'consumptiegoederen' richt zich op het gebruik thuis en buitenshuis.

Om het huishoudelijk restafval te halveren is het 'Publiek kader Huishoudelijk Afval' en het 'Uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval', voorheen onderdeel van het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG), opgesteld. Om de hoeveelheid restafval in de kantoor-, winkel- en dienstensector (KWD) te halveren, is het programma VANG Buitenshuis gestart.

B.1.3.5.2 [Doelen](#)

De operationele doelen van de sector 'consumptiegoederen' zijn:

- de jaarlijkse hoeveelheid huishoudelijk restafval is in 2020 maximaal 100 kg per persoon en in 2025 maximaal 30 kg per persoon per jaar;
- in 2022 is de hoeveelheid restafval van bedrijven, organisaties en overheden dat vergelijkbaar is met huishoudelijk restafval gehalveerd (t.o.v. cijfers 2012);

- in 2025 gaan burgers en bedrijven zo om met consumptiegoederen, dat deze in de kringloop kunnen blijven en dat het niet achterlaten van zwerfafval de norm is.

B.1.3.5.3 [Sectoracties](#)

Naast de in het programma beschreven lopende acties, worden de volgende actierichtingen genoemd om de doelen te kunnen halen:

- breder inzetten en verdiepen van gedragskennis;
- stimuleren bij burgers van delen, hergebruik en reparatie;
- optimaliseren van productketens van consumptiegoederen;
- gebruik van effectievere inzamel- en retoursystemen;
- gebruik van betere sorteer- en verwerkingssystemen;
- hoogwaardig inzet van recyclelaar;
- eenmalige wegwerpproducten;
- het Afvalfonds.

B.1.4 [Relevante afspraken en convenant](#)

In het kader van het programma VANG zijn tussen de partijen afspraken gemaakt en convenanten en Green Deals gesloten. Twee belangrijke zijn het Publiek kader Huishoudelijk afval 2025 en het convenant 'Meer en Betere Recycling'. Deze zijn hieronder beschreven.

B.1.4.1 [Publiek kader Huishoudelijk afval 2025](#)

[Inleiding](#)

Het Publiek kader Huishoudelijk afval 2025 (Publiek kader) is een overeenkomst tussen het ministerie van IenW, de VNG en de NVRD, ondertekend in november 2014. Het publiek kader bevat een visie en ambitie voor huishoudelijk afval en heeft een looptijd tot 2025. De kern van het Publiek Kader is het sluiten van product- en materiaalketens.

[Doelen en uitgangspunten](#)

De doelen van het publiek kader zijn het materieel en financieel sluiten van product- en materiaalketens voor diverse componenten uit huishoudelijk afval door:

- minder afvalproductie door slim ontwerp van producten en verpakkingen;
- meer hergebruik van grondstoffen door betere scheiding en inzameling;
- geen hogere kosten voor de burger als inwoner en belastingbetaler;
- consequente toepassing van profijtbeginsel en vervuiler-betaalt-principe voor producenten en consumenten; en
- een transitiepad en -tempo dat voor alle betrokkenen haal- en betaalbaar is.

Gemeenten en Rijk hebben in het publiek kader een wensbeeld opgenomen voor 2025. Hierin staat de transitie naar de circulaire economie centraal, waarin ketens zich vanzelf sluiten omdat dat rendabel is. In 2020 wordt 75% van het fijne en grove huishoudelijk afval gescheiden ingezameld en gerecycled. In 2020 produceert de gemiddelde Nederlander nog 100 kg restafval per jaar en de ambitie is dat dit in 2025 verder afneemt tot 30 kg restafval per jaar. Gemeenten faciliteren en stimuleren burgers bij afvalscheiding. Consumenten kopen bewust producten. Producten zijn zo ontworpen dat ze opnieuw te gebruiken zijn. Overheden geven het voorbeeld via duurzame inkoop. Nederland loopt voorop op het gebied van recycling.

Om de doelen te halen en te komen tot het wensbeeld gelden de volgende uitgangspunten:

- De vervuiler betaalt waar en wanneer de vervuiling optreedt. Daarbij vindt geen afwenteling van milieukosten plaats op anderen in de keten, de samenleving of toekomstige generaties. Producenten en consumenten betalen voor vervuiling.
- Ruimte voor dynamiek bij bedrijven en burgers. Koplopers bij gemeenten en bedrijven worden gestimuleerd en gefaciliteerd. De prestaties van koplopers en achterblijvers worden gebenchmarkt. De bedoeling is dat regels en prikkels de toepassing van recyclelaar stimuleren. Regels die het gewenste hergebruik en de ontwikkeling van de circulaire economie onnodig belemmeren worden tegen het licht van het oorspronkelijke doel gehouden. In de transitie naar een circulaire economie wordt minder afval verbrand en nauwelijks gestort. Eenmalige

energieterugwinning uit afval wordt zo lang mogelijk uitgesteld als materialen langer in de keten worden gehouden. Import van buitenlands afval voor Nederlandse verbrandingsinstallaties is een werkbare tussenoplossing.

- Marktfalen tegengaan. Bij huishoudelijk afval komen de negatieve effecten op mens en maatschappij onvoldoende tot uitdrukking in de prijs. Dergelijke lasten worden door de burger betaald via de afvalstoffenheffing. Overheden hebben de verantwoordelijkheid om samen met marktpartijen transparantie over de door marktpartijen gebruikte grondstoffen vorm te geven. Door inzicht in alle materiaal- en reststromen binnen een keten, ook in financiële zin, worden consumenten en producenten gestimuleerd duurzame keuzes te maken. Voorts moet worden voorkomen dat restafvalstromen niet toegankelijk zijn voor een recyclingmarkt, bijvoorbeeld vanwege te kleine volumes. Samenwerking en goede organisatie van gemeenten is daarbij van belang.

B.1.4.2 Convenant Meer en betere recycling

De brancheorganisaties Vereniging Afvalbedrijven (VA), Branchevereniging Recycling Breken en Sorteren (BRBS Recycling), Federatie Herwinning Grondstoffen (FHG) en Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) hebben met het ministerie van IenW op 16 maart 2015 het convenant 'Meer en Betere Recycling' ondertekend. Dit convenant is nodig om het recyclingniveau van alle afvalstoffen te verbeteren.

Doel van dit convenant is betere recycling met een hoger rendement voor mens, economie en milieu. Tegelijkertijd is het streven om minder recyclebaar afval uit Nederland te storten of te verbranden door stimulering van meer recycling.

Binnen het convenant wordt gewerkt aan een twintigtal projecten waarmee enerzijds meer recycling (massa) en anderzijds hoogwaardiger recycling (kwaliteit) wordt bereikt. Meer informatie over het convenant en de projecten is te vinden op www.meerenbeterrecyclen.nl.

B.1.5 De relatie tussen het LAP en het Rijksbrede programma Circulaire Economie

Nederland hecht grote waarde aan de transitie naar een circulaire economie. Om vanuit het Rijk deze transitie te faciliteren, is het Rijksbrede programma Circulaire Economie (CE-programma) opgezet. Het LAP is één van de instrumenten om de ambities en resultaten van het CE-programma en het Publiek kader beleidsmatig vast te leggen, naar een brede praktijk te vertalen en af te dwingen.

Daarnaast geeft het LAP degenen die geen deel uitmaken van de betrokken overheidsorganisaties, zoals burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, inzicht in het afvalbeheer en de wijze waarop de circulaire economie wordt gestimuleerd.

Doordat het LAP ook een invulling is van een aantal verplichtingen dat volgt uit de Wet milieubeheer (Wm) en de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra), heeft het LAP meer functies dan alleen de uitvoering van het Rijksbrede programma Circulaire Economie. Overheden zijn wettelijk verplicht om bij al hun besluiten die raken aan afvalbeheer rekening te houden met het LAP. Anderzijds heeft het Rijksbrede programma Circulaire Economie niet alleen gevolgen voor het LAP en de afvalstoffenwetgeving in de Wm, maar ook voor bijvoorbeeld productenwetgeving en beleid van het ministerie van EZK.

Voor de betrokken overheden houdt de bindende werking van het afvalbeheerplan in dat zij bij de uitvoering van de Wm en het verlenen van milieuvergunningen (Wabo) rekening moeten houden met het LAP. Dat wil zeggen dat afwijken mag, maar alleen met een goede motivatie. Hiermee is het LAP een manier om bepaalde ambities vast te leggen en ook daadwerkelijk af te dwingen.

Tot slot wordt een aantal voorbeelden gegeven van de manier waarop het LAP bijdraagt aan de circulaire economie:

- het instrument minimumstandaard is bij uitstek geschikt om achterblijvers een duw in de goede richting te geven en te voorkomen dat terugval naar laagwaardiger verwerking

- plaatsvindt;
- met het beschreven beleid ten aanzien van internationaal transport van afvalstoffen kunnen (in beginsel) bepaalde innovaties worden beschermd en gestimuleerd;
  - door een juiste beoordeling of een materiaal een afvalstof is of niet, kunnen beperkingen van afvalregelgeving vervallen wanneer deze niet nodig zijn, maar juist van toepassing blijven wanneer dit voor sturing van stromen of bescherming van het milieu wel wenselijk is. Het LAP werkt het onderscheid tussen afvalstof-of-niet beleidsmatig uit;
  - de aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in producten is een belangrijk aandachtspunt bij de transitie naar een circulaire economie. Niet altijd is er een onaanvaardbaar risico voor mens en milieu wanneer afval met ZZS wordt gerecycled. Het LAP bevat de uitwerking hoe Nederland met deze problematiek omgaat.

B.1.6 Kern van het beleid

Dit hoofdstuk bevat geen specifieke beleidskeuzes. De informatie in dit hoofdstuk is toelichtend. Bij een wijziging van onderdelen van dit hoofdstuk zal geen procedure van inspraak worden gevolgd maar zal worden volstaan met bekendmaking.